

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Arnoldi Corvini à Belderen J. U. D. Jus Canonicum, Per Aphorismos Strictim Explicatum

Corvinus van Beldern, Arnold

Amstelodami, 1663

Excommunicatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10591

De hac pœna, quia etiam inter Sacramenta refertur; & propterea de ea supra *libro 2. tit. 6. de pœnitent. & remiss. egimus*, ne actum agamus, hic non tractabimus, lectorem ad dictum titulum remittentes.

De excommunicatione.

TIT. XLIII.

Excommunicatio, est censura Ecclesiastica, quâ Christianus à corpore Ecclesiæ, vel saltem Sacramentorum ejus perceptione, excluditur. *arg. c. omnis Christianus. cum c. seq. & c. qui verò. II. qu. 3. c. ad mensam. 24. §. hac sententia. II. qu. 3.*

Est duplex: alia Major, alia Minor dicitur.

Hac est, quæ tantum à Sacramentorum participatione removet; ac propriè vocatur *Excommunicatio. c. penult. de sent. excomm.*

Illa est, quæ non solum à Sacramentorum perceptione, sed etiam ab Ecclesia & omni fidelium communione segregat; *d. c. pen. & c. ult. 3. qu. 4. c. ad mensam. II. qu. 3. c. Anathema*, hoc est, æternæ mortis damnatio dicitur. *in c. nemo Episcoporum. II. qu. 3.*

Quæ vel est *Solennis*; & fit, adhibitis quibusdam ritibus & cærimoniis, post aliam contra incorrigibilem; aliquando propriè *Anathema* dicitur; *c. cum non ab homine. 10. de judic. c. 1. de locat.* Vel *Non solennis*; quæ sine solennitate, unico verbo fit: Nempe *excommunico. c. 1. de eo qui furt. ordin. susc. Gloss. in c. cum aliquis. 108. ad verb. cautelam. II. qu. 3.*

Infertur excommunicatio, vel à *Iure* seu Canone; vel ab *Homine* per sententiam. *c. nuper. de sent. excomm.*

A *Iure* infertur excommunicatio, tam *major*, quam *minor*, cum quis ipso facto absque judicis ministerio excommunicationi subicitur; quæ & idcirco *Canonica*, & latae sententiæ excommunicatio dicitur. *exempl. in c. de illis. c. cum aliquis. c. certum. princ. 24. qu. 3.*

Majore

Majore ipso jure notantur; divini, sortilegi, *c. si quis ariolos. c. non oportet. c. aliquanti. c. sortes. c. si quis Clericus. c. auguriis. c. Episcopi. in princ. c. quicumque. §. fin. 26. qu. 5. hæretici, & eorum receptatores & fautores, c. quod autem. in princ. 4. qu. 1. c. excommunicavimus itaque. de heret. c. noverit. 49. in princ. de sent. excomm. literarum Apostolicarum falsarii, c. si quis Episcopus. dist. 50. c. ad falsariorum. c. dura. §. fin. ubi Gloss. & Abb. de crim. fals. simoniaci, c. quicquid. 1. qu. 1. c. reperiuntur. §. fin. c. si quis Episcopus. §. fin. c. qui studet. c. ventum est. 1. qu. 1. Ecclesiarum violatores, & earum rerum raptores, c. canonica. 11. qu. 3. c. omnes Ecclesia. & c. frater. 17. qu. 4. c. si quis. 24. qu. 3. nova telonia imponentes, c. 23. si quis Romipetas. 24. qu. 3. c. innovamus. de treuga & pace. Clericos Romam euntes spoliantes, d. c. si quis Romipetas. d. c. innovamus. res mortui Episcopi, quæ ejus successori servari debent, diripientes; c. illud. & seq. hac hujus placiti. 12. qu. 3. cum excommunicatis, auxilium, favorem, consilium impendendo, communicantes, c. nuper. 29. de sent. excomm. ut in exempl. c. significavit. c. si concubina. eod. manus violentas in personas Clericorum vel religionum inferentes, c. si quis suadente. 17. qu. 4. c. si quis. 24. qu. 3. c. 1. 3. 13. & aliis. de sent. excom. aut inferre mandantes. c. 6. §. 1. eod.*

Nisi jocando, vel ob disciplinam, percusserint. c. 1. §. neque Magister. c. cum voluntate. 54. §. si qui verò. eod. aut sint impuberes, d. c. 1. in princ. aut Clericos in adultério vel stupro deprehensos, c. si verò. 3. §. nec ille. cum seq. eod. aut ignorantes, c. si verò. 4. eod. aut eos, qui non sunt in habitu Clericali, nec pro Clericis habentur, c. cum non ab homine. 14. c. in articulo. c. perpendimus. 23. c. in audientia. 25. c. contingit. 48. eod. percusserint, divina officia turbantes è templo ejecerint. c. veniens. 16. c. voluntate. 54. §. si quis verò. eod.

Minore excommunicatione ipso jure afficiuntur, mortale peccatum committentes; c. audi. 11. qu. 3. c. fin. de

Cler. excom. ministr. ut sacrilegi, c. si quis inventus. 17. qu. 4. Ecclesiam de manu Laici recipientes & tenentes, c. si quis deinceps. 16. qu. 7. & quilibet notorii peccatores: c. neque. dist. 83. c. illud. dist. 95. cum simil. cum majori excommunicatione denunciatis, & excommunicatis, locutione, oratione, salutatione, mensâ communicantes. c. si Apostoli. 16. c. excommunicatos. 17. c. cum excommunicatio. 18. c. qui communicaverit. 19. c. cura. 10. can. ad mensam. 24. 11. qu. 3.

Nisi sint eorum familiares & domestici. *c. quoniam multos. 11. qu. 3. c. si verò. 34. de sent. excom. aut ex ignorantia, d. c. quoniam. vers. & eos qui. & c. si is qui potest. §. fin. cum c. seq. c. ult. vers. seu ignorantia. 11. qu. 3. aut ex necessitate, d. c. ult. vers. seu necessitate. c. excellentissimus. vers. aliud est. 11. qu. 3. communicaverint; aut eis humanitatis gratiâ quid dare voluerint; d. c. quoniam multos. §. fin. aut excommunicatio eorum quibus communicantur, sit occulta, vel non nominatim facta, nec publicata: c. cura sit. §. fin. c. audi. c. 1. si quis Laicus. §. sed. hoc specialiter. 11. qu. 3. c. 1. §. fin. 24. qu. 3. aut prius non fuerint eis communicantes admoniti. c. quod in dubeis. 30. §. illi autem. & ibi Gloss. de sent. excom. & c.*

Ab homine infertur excommunicatio, cum Judex Ecclesiasticus, sive ordinarius, sive delegatus, c. 5. eod. in 6. c. pastoralis. 11. §. praterea, qui regulariter sit Presbyter: c. canonica. de sent. excom. subditum, c. à nobis. 21. eod. inobedientem, sive contumacem, sententiâ suâ excommunicat. c. 1. eod. in 6.

Qui, ut majorem excommunicationem imponere possit, debet jurisdictionem, de consuetudine vel jure communi spiritualement habere; *Hostiens. de sent. excom. §. nedum. arg. c. praelectis. dist. 25. c. si in plebibus. dist. 69. c. 2. de offic. Archid. minorem etiam quivis inferior Prælatum, imo & Clericum, curam animarum habens, infligere potest. c. quotidie. de consecrat. dist. 2.*

Non

Non excommunicat Laicus, *c. Subdiaconus. §. post tamen. vers. vel Catholico. 24. qu. 1. c. fin. de immun. Eccles. in 6. c. quanto amplius. 46. de privileg. in 6. c. bene quidem. 1. vers. maximus Episcopus dist. 96. nisi ex delegatione Papæ: Gloss. ad d. c. 1. vers. maximus. ad verb. Laico. arg. c. fin. 10. qu. 3. c. prater hæc. 6. §. verum. dist. 32. non Episcopi: Gloss. ad d. c. bene quidem. ad verbum Laico. & ibid. ad verbum prater Romanam. Nec excommunicat, qui est extra Ecclesiam, ut excommunicatus, hæreticus; *c. audivimus. cum cc. seqq. 24. qu. 1. c. verbum. de poenis. dist. 1. nisi forsan hæreticus hæreticum excommunicaverit; c. miramur. §. fin. cum c. seq. 24. qu. 1. Nisi in detestationem criminis, ob quod ab hæreticis fuit excommunicatus. d. c. Subdiaconus. in princ. usque ad §. potest tamen.**

Excommunicari possunt, tantum excommunicantis subditi; *c. fin. de constit. in 6. c. 1. & seq. 6. qu. 3. fac. c. sententia. 1. qu. 3. Christiani, non pagani. c. audivimus. §. unde Apostolus. c. seq. 24. qu. 1. vivi; non mortui; c. damnationis. §. his auctoritatibus. 24. qu. 2. (Nisi in tali reatu decesserint, qui post mortem accusari, & ille qui commisit, damnari possit: ut si de crimine hæreseos, *d. c. damnationis. §. his auctoritatibus. & c. fin. 24. qu. 2. c. sanè. 6. & ibi exempla. 24. qu. 5. αὐτοχρησίας, c. placuit. 23. qu. 1. agatur:) ii qui deliquerunt; non alii. c. si habes. 24. qu. 3. Nisi crimen committi mandarunt; c. mulieres. 6. §. fin. c. universitatis. 24. de sent. excom. illud commissum ratum habuerunt; c. cum quis. 23. eod. cum possent prohibere, non prohibuerunt. c. quanta. 47. eod. major universitatis pars deliquerit: & tum tota universitas excommunicari potest. c. Romana. 5. §. fin. eod. in 6.**

Subditi Episcopi dicuntur ratione jurisdictionis spiritualis omnes qui sunt in sua Diocesi, etiam terræ Principes. *c. omnes. 4. de major. & obed. Pontificis Summi, eadem ratione, subditi sunt omnes Imperatores, Reges. c. suscipitis. eod. in 6. c. ad verbum. 96. dist. 10.*

Non tantum censentur subditi ratione territorii, *c. fin. de foro compet. sed & delicti. c. nobis. 2. de sent. excomm.* Unde & alienigena à Prælato loci in quo deliquit, excommunicari potest. *c. 1. de raptor. c. placuit. & c. fin. 6. qu. 3.*

Ferri potest excommunicationis sententia; pro crimine, *c. tam Sacerdotes. c. ecce autem. 24. qu. 3.* commisso puta, non committendo; *c. Romana. 5. §. caveant. de sent. excom. in 6. & pro contumacia: c. certum est. 43. c. si Episcopus. 11. qu. 3. c. si quis deinceps. in fin. 17. qu. 1. c. quoniam frequenter. ut lite non cont. c. ex parte. de verb. signif. non tamen pro causis levioribus, *c. nemo Episcoporum. 41. c. nullus. c. plerumque. §. causa ergo. 11. qu. 3.* aut propter vindictam propriæ & particularis excommunicantis injuriæ. *c. inter querelas. 23. qu. 4. c. 1. de maledic. c. si quis ergo. 2. qu. 7.**

Sententiam excommunicationis præcedere debet, & trina monitio, testibus præsentibus, *c. sacro. 48. de sent. excomm. cum justis dierum intervallis, c. constitutionem. de sent. excomm. in 6. c. sacro. 47. de sent. excom. c. reprehensibilis. 26. de appell.* aut una pro omnibus peremptoria, cum legitimo temporis interstitio, negotii, & qualitatis personarum habitâ ratione: *d. c. constitutionem. c. de illicita. 24. qu. 5. c. cum sit. de appell. d. c. reprehensibilis. 26. vers. nisi fortè. & ordo judicarius. c. 1. vers. nec aliquem excommunicare. de excess. Prælat. d. c. de illicita.*

Hic tamen si non servatus, valebit nihilominus excommunicatio; *c. si Episcopus. 11. qu. 3.* nulla erat si monitio non præcessit. *c. sacro. 47. de sent. excomm. c. 3. 9. 13. eod. in 6. d. c. reprehensibilis. 26. c. cum speciali. 61. de appellat.* & is qui sic excommunicavit, licet justè, per mensem Ecclesiæ ingressu prohibetur; & aliâ, si visum fuerit expedire, pœnâ mulctatur. *c. sacro. in princ. de sent. excom. c. si qui sunt. dist. 81.*

Ferri potest excommunicationis sententia purè, & sub conditione: ut, *Nisi Sempronio intra viginti dies satisfeceris*

ris

ris, te excommunico. c. praterea requisiti fuimus. 40. de appell.

Ferri debet in scriptis, nomine ejus qui excommunicatur, *c. constitutionem. c. licet. de sentent. excomm. in 6. Clem. gravius. in fin. eod.* expressio, & causâ excommunicationis nominatim adjectâ, *c. 1. §. quisquis. de sent. excomm. in 6. & probatâ. d. c. de illicita.*

Sententiæ latæ exemplum excommunicatis, quorum nomina sunt publicanda, *c. cura sit. 11. qu. 3. c. ad certitudinem. 3. de sent. excom. Extr. exhiberi debet. c. 1. §. exemplum. eod. in 6.* Cum ut excommunicati ab actibus excommunicatis prohibitis; tum ut alii ab excommunicatorum communione abstineant.

Omnes enim excommunicatos, antequam ab excommunicatione sunt absoluti, *c. cum desideres. 15. c. à nobis. 28. c. sicut. 39. c. si concubina. 55. de sent. excom.* vitare debent, *c. nulli. 8. eod.* Nec valet contrarium privilegium, *d. c. nulli. 8.* quo minus excommunicato communicans, ipso jure in excommunicationem incidat. *c. nuper. 29. c. sacris. 38. eod.*

Excipiuntur nonnulli qui cum iis, canone vel jure permittente, participare possunt: *c. quod in dubiis. & c. inter alia. 31. eod.* de quibus supra. *& in c. quoniam multos. c. 103. 11. qu. 3.*

Excommunicationis effectus gravissimi sunt, sed alii *spirituales*, alii *humani*.

Spirituales sunt; quod excommunicatus à Deo separatur, & Diabolo traditur; *c. centum. in princ. 11. qu. 3.* & proinde sacra ministeria peragere vetatur, *c. si quis Episcopus. in 3. & 4. sic incipiente. 11. qu. 3.* si facit, fit irregularis, *c. is, cui. de sent. excom. in 6.* ad ordines sacros nequit promoveri, *c. illorum. dist. 32.* si hoc fieri patiatur, in perpetuum deponitur, *c. cum illorum. 32. de sent. excom.* alium ordinare nequit, *c. veniens. de prescript. c. 1. de eo qui furt. ord. susc.* beneficium Ecclesiasticum ei conferri prohibetur: *c. postulastis. d. Cler. excom. ministr. c. fin. de*

de excessib. Pralat. ad illud de eo facta electio, c. constitutis. in 1. & ibi Gloss. de appell. c. cum inter R. & c. illa. de election. postulatio, c. 1. de postul. Pralat. Gloss. in c. fin. de excess. Pralat. nominatio, c. cum inter, de election. præsentatio, c. 1. & ibi Archid. de except. in 6. non valet.

Humani sunt; quod excommunicatus est infamis; c. infames. 6. qu. 1. pro mortuo habetur; Dd. in c. gravem. de sent. excom. sacramentorum omnium, matrimonio excepto, participatione, privatur, c. illud. dist. 56. c. ad ejus verò. dist. 5. c. significasti, de eo qui duxit in matr. quam prius poll. adult. c. 1. qui Cler. vel vov. ab Ecclesia, dum divina officia peraguntur, expellitur, c. nec licuit. c. si quis Episcopus. 11. qu. 3. Gloss. in c. Cleros. dist. 21. feudis Ecclesiæ privatur, c. gravem. 53. §. fin. de sent. excom. subditi & vasalli ejus ab ejus servitio liberantur, c. fin. de pæn. c. pen. & ult. 15. qu. 6. in cœmeterio non sepelitur, c. nobis. 18. de sent. excom. sepultus eximitur, c. sacris. de sepultur. à limine judicii, etiam parte non opponente, repellitur, c. 1. in fin. de except. in 6. proinde, proprio nomine, d. c. 1. in fin. aut alieno, ut procurator, c. post cessionem. de probation. advocatus, c. decernimus. de sent. excom. c. excommunicamus. §. credentes. de haret. agere prohibetur, ut & accusare, c. 1. 4. qu. 1. 2. de except. testificari, c. decernimus. de sent. excom. in 6. judicare, c. ad probandum. de re judic. sententiam demandari executioni petere. c. exceptionem. de except.

Judices sæculares, si excommunicatos ab agendo, patrocinando, testificando, aliisque actibus judicialibus in suis Curiis & judiciis, non repellant, à judicibus Ecclesiasticis per censuram Ecclesiasticam ad id compelluntur. d. c. decernimus. 8. de sent. excom. in 6.

Qui-